

Sònrachadh airson Duais nan Sgrùdaidhean Albannach (SCQF ìre 2)

GJ76 42

An t-eagran seo: An Dùbhlachd 2014 (dreach 1.0)

Faodar an sònrachadh seo amhlachadh gu h-iomlan no gu ìre air adhbharan foghlaim fhad is nach tig prothaid sam bith às an amhlachadh agus, ma thèid amhlachadh gu ìre, gun tèid an tùs aithneachadh. Faodar copaidhean a bharrachd den Aonad seo a luchdachadh a-nuas bho làrach-lìn ÙTA www.sqa.org.uk.

Faicibh an not mu atharrachaidhean aig deireadh an t-Sònrachaidh seo airson fios mu atharrachaidhean bhon tionndadh roimhe (nuair as iomchaidh).

© Ùghdarras Theisteanasan na h-Alba 2014

Ro-ràdh

Is e seo an sònrachadh airson *Duais Eòlas na h-Alba* aig SCQF ìre 2.

Tha e a' gabhail a-steach structar na Duaise, mion-fhiosrachadh mu riatanasan measaidh agus stiùireadh air ruigheachd. Gheibhear stiùireadh a bharrachd mu liubhairt agus measadh ann an *Notaichean Taic Duais Eòlas na h-Alba (SCQF ìre 2)*.

Co-ionannachd agus in-ghabhail

Tha an Sònrachadh Duaise seo air a dheilbh gus a dhèanamh cinnteach nach eil bacaidhean neo-riatanach sam bith gu ionnsachadh agus measadh. Bu chòir cunntas a ghabhail do fheumalachdan nan tagraichean fa leth nuair a thathar a' taghadh mhodhan measaidh no a' beachdachadh air fianais eile, cunbhalach do ghleidheadh ionracas an teisteanais.

Reusanachadh

Tha a bhith ag ionnsachadh mu Alba – a thaobh a muinntir, cànanan, (mar eisimpleir Albais agus Gàidhlig), comann-sòisealta, cultar, àrainneachd nàdarra no thogte, agus dualchas – a' solarachadh mòran chothroman do luchd-ionnsachaidh gu an sgilean, eòlas agus an tuigse a leasachadh, agus ceanglaichean a dhèanamh tarsainn a' churraicealaim. Tha seo mar thoradh air gu bheil Alba agus a muinntir air cur agus a' leantainn a' cur ri mòran diofar raointean leithid, mar eisimpleir, litreachas agus cànan, na h-ealain, meadhanan agus an àrainneachd.

Tha frèam leathan agus shùbailte aig *Duais Eòlas na h-Alba* aig SCQF ìre 2, oir tha taghadh de raointean cuspaireil a dh'fhaodar ionnsachadh ann an co-theacs Albannach. Ann an cumantas le Duaisean uile, tha e a' nochdadh luachan, adhbharan agus prionnsapalan a' Churraicealam airson Sàr-mhathais. Tha e a' tairgsinn sùbailteachd, a' ceadachadh ùine airson ionnsachadh agus meòrachadh, a' cuimseachadh air leasachadh sgilean agus cur an gnìomh ionnsachaidh, agus a' solarachadh cothrom airson pearsanachadh agus roghainn.

Adhbhar agus Amasan na Duaise

Is e adhbhar na Duaise seo, cead a thoirt do luchd-ionnsachaidh faighinn a-mach mu Alba fhad 's a tha iad a' leasachadh sgilean, eòlas agus tuigse a tha buntainneach do na raointean cuspaireil a tha air an taghadh. Tha roghainn de dh'Aonadan ann, bho thaghadh de raointean cuspaireil a dh'fhaodas iad ionnsachadh ann an co-theacs Albannach.

Is e prìomh amasan na Duaise, cothrom a thoirt do luchd-ionnsachaidh:

- ◆ sgilean, eòlas agus tuigse a leasachadh, le taic, ann an diofar raointean cuspaireil
- ◆ ceanglaichean a dhèanamh tarsainn nan raointean sin le bhith gan ionnsachadh ann an co-theacs Albannach
- ◆ ionnsachadh mu thaobh taghte de dh'Alba
- ◆ an sgilean smaoineachaidh agus conaltraidh a leasachadh, le taic

Buidhnean-targaid

Bu chòir don Duais seo a bhith buntainneach do luchd-ionnsachaidh ag obair aig SCQF ìre 2, aig a bheil ùidh ann an ionnsachadh mu dheidhinn Alba, a muinntir, cànanan, comann-sòisealta, cultar, agus/no dualchas nàdarra.

Dh'fhaodadh gum faigh daoine òga agus luchd-ionnsachaidh inbheach a tha ag ionnsachadh ann an Alba – ann an sgoiltean, colaistean foghlaim adhartach no suidheachaidhean ionnsachadh is leasachadh coimhearsnachd – an Duais seo gu h-àraid inntinneach. Solaraidhidh e cothroman dhaibh ionnsachadh mun chomann-sòisealta sa bheil iad beò. Solaraidhidh seo an uair sin, cothroman air am faireachdainn den dearbh-aithne fhèin a leasachadh mar luchd-còmhnaidh na h-Alba. Leasaichidh iad cuideachd sgilean buntainneach, eòlas agus tuigse anns na raointean cuspaireil a thagh iad.

Inntrigeadh air a mholadh

Tha inntrigeadh an urra ris an ionad.

A thaobh eòlais agus ionnsachadh ro-làimh, dh'fhaodadh eòlasan agus builean buntainneach air bunait fhreagarrach a sholarachadh airson na Duaise seo.

Adhartas

Faodaidh an Duais seo no a cuid Aonadan adhartas a sholarachadh do:

- ◆ Duais Eòlas na h-Alba aig SCQF ìre 3
- ◆ Measgachadh de Chùrsaichean, Duaisean no Aonadan aig SCQF ìre 3, a rèir nan raointean cuspaireil sònraichte a chaidh a thaghadh mar phàirt den Duais seo
- ◆ Duaisean, Cùrsaichean no Aonadan eile aig SCQF ìre 2
- ◆ Ionnsachadh a bharrachd, cosnadh no trèanadh

Structar na Duaise

Tha na h-Aonadan uile san Duais seo aig SCQF ìre 2 agus feumaidh luchd-ionnsachaidh iomlan de **thrì** Aonadan a chrìochnachadh.

Feumaidh luchd-ionnsachaidh an Aonad àithnteil *Eòlas na h-Alba: Ag Ionnsachadh mu Alba (SCQF ìre 2)* a chrìochnachadh. Feumaidh iad **dà** Aonad roghnach a chrìochnachadh, aon às gach aon de dhà de na Buidhnean a leanas:

Buidheann 1	Cànan agus Litreachas
Buidheann 2	Comann-sòisealta agus Àrainneachd
Buidheann 3	Ealain agus Cultar

Tha àireamh de dh'Aonadan an taobh a-staigh gach aon de na buidhnean sin. Ge 'r bith dè na h-Aonadan a thèid a thaghadh, feumaidh iad a bhith air an liubhairt **agus** air am measadh ann an co-theacs Albannach. Tha tuilleadh stiùiridh air cleachdadh cho-theacsan Albannach ri fhaighinn anns na *Notaichean Taic* don Duais seo. Tha mion-fhiosrachadh mu na raointean cuspaireil agus na h-Aonadan an taobh a-staigh gach buidheann ri fhaighinn anns am *Frèam Dhuaisean* gu h-ìosal.

Frèam na Duaise

Aonad Èigneachail

Còd Aonaid	Tìotal an Aonaid	Puingean creideis SCQF	Ìre SCQF
H78Y 42	Eòlas na h-Alba: Ag Ionnsachadh mu Alba (SCQF ìre 2)	6	2

Aonadan Roghnach

Feumaidh luchd-ionnsachaidh **dà** Aonad roghnach a chrìochnachadh, aon às gach aon de **dhà** de na buidhnean a leanas.

Buidheann 1: Cànan agus Litreachas – Aon Aonad a-mhàin				
Raon cuspaireil	Còd Aonaid	Tìotal an Aonaid	Puingean creideis SCQF	Ìre SCQF
Beurla	H6SA 72	Beurla agus Conaltradh: Tuigsinn Cànan le co-theacs Albannach (Nàiseanta 2)	6	2
	H6SJ 72	Beurla agus Conaltradh: Èisteachd agus Labhairt le co-theacs Albannach (Nàiseanta 2)	6	2
	H6SK 72	Beurla agus Conaltradh: Cruthachadh Theacsan le co-theacs Albannach (Nàiseanta 2)	6	2

Gàidhlig/ Luchd- ionnsachaidh na Gàidhlig	H6RW 72	Gàidhlig: Tuigsinn Cànan (Nàiseanta 2)	6	2
	H6RY 72	Gàidhlig: Èisteachd agus Labhairt (Nàiseanta 2)	6	2
	H6RX 72	Gàidhlig: Cruthachadh Theacsan (Nàiseanta 2)	6	2
	H6DT 72	Gàidhlig (Luchd-ionnsachaidh): Beatha ann an Coimhearsnachd Ghàidhlig (National 2)	6	2
	H6DV 72	Gàidhlig (Luchd-ionnsachaidh): Cànan Pearsanta (Nàiseanta 2)	6	2
	H6DW 72	Gàidhlig (Luchd-ionnsachaidh): Cànan Tar-ghnìomhach (Nàiseanta 2)	6	2
	H6DX 72	Gàidhlig (Luchd-ionnsachaidh): Cànan san Obair (Nàiseanta 2)	6	2
Buidheann 2: Comann-sòisealta agus Àrainneachd – Aon Aonad a- mhàin				
Gnothachas	H6SL 72	Gnothachas Practaigeach: Gabhail Pàirt ann an Iomairt Gnothachais le Co-theacs Albannach (Nàiseanta 2)	6	2
Cuspairean Sòisealta	H6SM 72	Cuspairean Sòisealta: Tighinn gu Co-dhùnadh le Co-theacs Albannach (Nàiseanta 2)	6	2
	H6SN 72	Cuspairean Sòisealta: Dèanamh Iomsgaradh le Co-theacs Albannach (Nàiseanta 2)	6	2
	H6SP 72	Cuspairean Sòisealta: Eagrachadh agus Conaltradh Fiosrachaidh le Co-theacs Albannach (Nàiseanta 2)	6	2
Buidheann 3: Ealain agus Cultar – Aon Aonad a- mhàin				
Ealain Chruthachail	H6SV 72	Leasachadh Sgilean anns na h-Ealain Chruthachail le Co- theacs Albannach (Nàiseanta 2)	6	2
	H6SR 72	Ag Obair le Iomhaighean, Grafaigean agus Fuaim le Co- theacs Albannach (Nàiseanta 2)	6	2
	H6SS 72	Ag Obair le Aodach le Co-theacs Albannach (Nàiseanta 2)	6	2
	H6ST 72	Cruthachadh Stuthan airson Taisbeanadh le Co-theacs Albannach (Nàiseanta 2)	6	2
Ealain Ghniomhach	H6SW 72	Cur Tachartas Gnìomhachaidh le Co-theacs Albannach (Nàiseanta 2)	6	2
A' Phìob Mhòr	F7NT 08	Teòiridh na Pìoba Mòire: Seannsair Cleachdaidh (Ruigheachd 2)	6	2

Measadh

Feumaidh luchd-ionnsachaidh uile cothrom fhaotainn air fianais a ghineadh airson *Builean* agus *Slatan-tomhais Measaidh* don Aonad àithnteil *Eòlas na h-Alba: Ag Ionnsachadh mu Alba (SCQF ìre 2)*.

Bidh nàdar a' mheasaidh airson Aonadan roghnach an crochadh air na h-Aonadan a tha air an taghadh bho fhrèam na Duaise. Bu chòir do Mheasadh cothrom a thoirt do luchd-ionnsachaidh fianais air coileanadh a nochdadh airson *Builean* agus *Slatan-tomhais Measaidh* don dà Aonad roghnach.

Faodar fianais a thaisbeanadh ann an cruth sam bith a tha iomchaidh do na h-Aonadan a tha air an taghadh agus don neach-ionnsachaidh. Dh'fhaodadh an fhianais seo a bhith air bunait pàipeir no clàraichte (labhairte, lèirsinneach no eileagtronaigeach). Bu chòir do fhianais a thaobh gnìomhachadh no toradh a bhith le taic bho liostaichean-sgrùdaidh measadair agus/no ceistean labhairte agus clàran measadair de fhreagairtean an luchd-ionnsachaidh. Faodaidh luchd-ionnsachaidh cuideachd fianais a sholarachadh tro chlàraidhean èisteachd, bhideothan-latha, blogaichean no dòigh eileagtronaigeach eile.

Tha na Riatanasan Fianais sònraichte do na h-Aonadan uile san fhrèam rin lorg anns na Sònrachaidhean Aonaid buntainneach.

Sgilean-ionnsachaidh, sgilean-beatha agus sgilean-obrach

Thathar a' sùileachadh gun leasaich luchd-ionnsachaidh sgilean leathan coitcheann tron Duais seo. Tha na sgilean a thathar a' dùileachadh do luchd-ionnsachaidh a neartachadh agus a leasachadh tron Duais seo stèidhichte air *Frèam Sgilean: Sgilean airson Ionnsachadh, Sgilean don Bheatha agus Sgilean don Obair* aig SQA, agus air an tarraing bho na prìomh raointean sgilean a tha air an liosta gu h-ìosal. Faodaidh iad sin a bhith air an togail a-steach don Duais far a bheil cothroman freagarrach.

3 Slàinte agus Sunnd

3.1 Ionnsachadh Pearsanta

4 So-fhastachd, iomairt agus saoranachd

4.6 Saoranachd

5. Sgilean Smaoineachaidh

5.2 Tuigsinn

Tha tuilleadh fiosrachaidh mu na sgilean sin ri fhaotainn ann am *Frèam Sgilean: Sgilean airson Ionnsachadh, Sgilean don Bheatha agus Sgilean don Obair* aig SQA. Bu chòir ìre nan sgilean sin a bhith aig an aon ìre ri ìre SCQF den Duais agus a bhith cunbhalach le tuairisgeulaiche ìre SCQF. Tha tuilleadh fiosrachaidh mu neartachadh sgilean airson ionnsachadh, sgilean don bheatha agus sgilean don obair, rin lorg ann an *Notaichean Taic Duais Eòlais na h-Alba (SCQF ìre 2)*.

Fiosrachadh rianachdail

Sàr-chlas: ri chur an cèill (dreach 1.0)

Eachdraidh atharrachaidhean air an t-Sònrachadh Duaise

Fiosrachadh mun duais	Tionndadh	Tuairisgeul air atharrachadh	Air a cheadachadh le	Ceann-latha

Faodar an sònrachadh seo amhlachadh gu h-iomlan no gu ìre air adhbharan foghlaim fhad is nach tig prothaid sam bith às an amhlachadh agus, ma thèid amhlachadh gu ìre, gun tèid an tùs aithneachadh. Faodar copaidhean a bharrachd den Aonad seo a luchdachadh a-nuas bho làrach-lìn ÙTA www.sqa.org.uk.

Thoiribh fa-near: Thathar a' moladh gun seall sibh air làrach-lìn ÙTA www.sqa.org.uk gus a dhèanamh cinnteach gu bheil sibh a' cleachdadh an tionndaidh as ùire de Shoònrachadh an Aonaid.

© Ùghdarras Theisteanasan na h-Alba 2014